

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun auditointi

4.3 Opetus, ohjaus ja oppimisen tuki

Opetus ja ohjaus tukevat opiskelijoiden aktiivista roolia ja tavoitteellista opiskelua, mutta toteutustavoissa korostuu opiskelijoiden itseohjautuvuus. Ohjauksen, vuorovaikutuksen ja pedagogisten käytänteiden yhtenäisyydessä on kehittämistarpeita. Auditointiryhmä suosittelee, että ohjauksen saavutettavuutta ja vaikuttavuutta sekä opetuksen toteutustapojen tarkoituksenmukaisuutta tulee vahvistaa. Koulutuksissa huomioidaan opiskelijoiden moninaisuutta useilla tavoilla. Opiskelijoille on tarjolla yksilöllisiä järjestelyjä, kuten vaihtoehtoisia osaamisen osoittamisen tapoja, opiskelijavastaavia ja erilaisia muita ohjaus- ja tukipalveluita. Kansainvälisten opiskelijoiden lisääntyminen tuo kuitenkin mukanaan haasteita, jotka liittyvät kansainvälisten opiskelijoiden vaihtelevaan osaamistasoon ja kuormittuneisuuteen opiskeluarjessa.

Opetuksen ja ohjauksen käytännöt tukevat opiskelijoiden aktiivista roolia ja erilaisia tarpeita

Xamkin koulutuksissa on käytössä toimintatapoja, joilla huomioidaan moninaisten opiskelijaryhmien tarpeet. Joustavat opintopolut ja osaamisen osoittamisen tavat sekä opetushenkilöstölle tarjottu kielikoulutus tukevat tätä. Opiskelijatyöpajojen perusteella yksilölliset järjestelyt toimivat sujuvasti ja niistä on tiedotettu opiskelijoille. Kansainvälisten opiskelijoiden tarpeiden huomioimiseksi on luotu tukikäytänteitä. Opettajatyöpajojen mukaan Xamkin prosesseissa ja toimintatavoissa on kuitenkin kehitettävää, jotta ne vastaavat kasvaneeseen kansainvälisten opiskelijoiden määrään.

Auditointihaastattelujen mukaan opiskelijoiden ohjaus perustuu selkeään työnjakoon, jossa opiskelijavastaava toimii opiskelijan ensisijaisena yhteyshenkilönä ja ohjaa tarvittaessa opiskelijan muiden tukipalveluiden piiriin. Opiskelijavastaavien rooli on keskeinen opiskelijoiden kuormituksen hallitsemisessa, mutta opiskelijavastaavien vastuualueiden laajuus vaihtelee paikoittain suuresti.

Opiskelijoiden yleisten työelämävalmiuksien kehittämistä tuetaan opintojen aikana erityisesti työelämäyhteistyön avulla, vaikka työelämätaidot eivät näykään systemaattisesti opetussuunnitelmissa. Opiskelijoiden työpajojen mukaan työelämälähtöisten tehtävien määrää voisi lisätä suhteessa simuloituihin harjoitteisiin. Itsearviointiraportissa työelämävalmiuksien kuvataan kuuluvan Xamkin 30 opintopisteen laajuiseen yhteiseen opintokokonaisuuteen. Siihen kuuluvat esimerkiksi opinto- ja työelämävalmiudet, digitaidot, viestintätaidot, ammattiruotsi ja -englanti sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-osaaminen. Pakollisen Opinto- ja työelämävalmiudet -opintojakson kuvataan tukevan urasuunnittelua, työnhakutaitoja, eettistä osaamista, yrittäjämäistä toimintatapaa ja jatkuvan oppimisen valmiuksia. Harjoittelupaikkojen saatavuus, kansainvälisten opiskelijoiden integroituminen suomalaiseen työelämään sekä työelämäyhteyksien laajuus vaihtelevat aloittain ja toteutusmuodoittain.

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyvät menettelyt ovat rakenteellisesti selkeät ja pääosin tunnetut. Opinnollistamisella viitataan erityisesti työssä käyvien opiskelijoiden mahdollisuuteen suorittaa opintoja osana työtä ja siihen liittyvät prosessit on kuvattu. AHOT-prosessi on pääosin toimiva, ja opiskelijavastaavilla on siinä keskeinen rooli. Pedagogisen kehittämisohjelman yhtenä

tavoitteena on osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen käytäntöjen selkeyttäminen ja toteuttaminen vuosina 2026–2028.

Hyvän tieteellisen käytännön varmistamiseen on olemassa ohjeet. Itsearviointiraportin mukaan eettiset ohjeet, tekoälyn käyttöä koskevat linjaukset sekä plagiaatintunnistukseen liittyvät käytännöt ovat selkeitä, vaikka ohjeiden tunnettavuudessa ja käytännön soveltamisessa on vaihtelua. Auditointihaastatteluihin ja opettajien työpajoissa tuotiin esille tekoälyn käytön ohjeistusten vaihtelevuus koulutusaloittain. Opiskelijatyöpajojen mukaan opettajat käyttivät tekoälyä palautteiden antamisessa opiskelijoille eivätkä osaa kyseenalaistaa sitä. Yhteisten linjausten ja ohjeiden lisäksi myös hyvän tieteellisen käytön toteuttamisessa sekä tekoälyn eettisessä käytössä on tarvetta pedagogiselle tuelle ja arviointikäytäntöjen kehittämiseksi sekä opinnäytetyöohjeistuksissa huomioimisessa.

Ohjaus ja tukipalvelut tukevat opiskelijoiden opintojen etenemistä

Opintojen ohjaus, opintoneuvonta ja muut tukipalvelut muodostavat Xamkissa laajan kokonaisuuden. Auditointihaastatteluiden mukaan palveluja ei hyödynnetä täysimääräisesti, mikä liittyy opiskelijoiden oman aktiivisuuden ja itseohjautuvuuden korostumiseen palveluihin hakeutumisessa. Tukipalveluiden saatavuudessa ja riittävyudessa on haasteita erityisesti verkko- ja monimuoto-opiskelijoiden ja kansainvälisten opiskelijoiden näkökulmista.

Opiskelijavastaavia kuvataan itsearviointiraportissa keskeiseksi osaksi opintojen ohjausta. Opiskelijavastaavat vastaavat HOPS-ohjauksesta, aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta, seuraavat opintojen etenemistä sekä tunnistavat opiskelijoiden yksilöllisiä tarpeita. Näiden kautta ohjauksella voidaan tukea opintoihin kiinnittymistä, opintojen etenemistä sekä tavoiteajassa valmistumista. Itsearviointiraportin mukaan HOPS-käytänteissä on vaihtelua koulutuksittain, mihin on reagoitu laatimalla muistilista opiskelijavastaaville. Opiskelijavastaavien rooli ja tehtävän merkitys tunnistettiin laajasti haastattelu- ja työpaja-aineistossa. Auditointihaastatteluiden mukaan opiskelijavastaavien tuki on vahvuus erityisesti HOPSin laatimisessa ja opintojen joustavassa suunnittelussa. Samalla tuen saatavuudessa ja oikea-aikaisuudessa on vaihtelua. Palvelurakenteen kokonaisuudessa sama henkilö voi toimia samanaikaisesti opettajana, arvioijana ja ohjaajana, mikä voi olla ongelmallista roolien eriyttämisen ja toiminnan eettisyyden näkökulmasta.

Opintojen etenemistä seurataan useilla välineillä, kuten Ohjaajan työpöydällä, Annie Advisorilla ja Pepin tukipalveluihin ohjaavalla Fokus-toiminnolla, joiden avulla pyritään tunnistamaan tukea tarvitsevat opiskelijat varhaisessa vaiheessa. Itsearviointiraportin mukaan opintojen etenemistä seurataan lisäksi läsnäoloilmoittautumisten, ohjauskeskustelujen ja Pepin tietojen avulla, ja seurantakäytäntöjä yhtenäistetään Fokus-järjestelmän avulla. Opiskelijoiden näkökulmia tuodaan palveluiden kehittämiseen myös kehittämisfoorumien, opintojaksopalautteiden, opiskelijaedustajien ja opiskelijakunnan kautta. Itsearviointiraportissa kuvataan palautteen johtaneen myös konkreettisiin kehittämistoimiin, kuten opiskelijoille suunnattujen Xpress-infojen käyttöönottoon.

Auditointihaastatteluiden mukaan tukipalveluiden tunnettavuus on hyvä, mutta opiskelijat kokevat palveluiden hyödyntämisessä jonkin verran esteitä ja paikoin korkeaa kynnystä. Opiskelijatyöpajojen mukaan opiskelijat esittävät palveluihin hakeutumisen esteeksi esimerkiksi sen, että tukipalveluita koskeva viestintä ei tavoita heitä tai viestit hukkuvat muuhun sähköpostiin eikä oikeaa tukipalvelukanavaa aina löydy. Auditointihaastatteluiden perusteella on myös eroja lähi-, monimuoto- ja verkko-opiskelijoiden palveluiden saavutettavuudessa, minkä vuoksi ohjauksen toteutuksessa joudutaan huomioimaan opiskelijaryhmien erilaiset tarpeet. Konkreettisena kehittämis ehdotuksena auditointihaastatteluihin esitettiin säännöllisiä hyvinvointikyselyjä, opintojen kuormituksen nykyistä systemaattisempaa seurantaa sekä varhaisen tuen toimintamallien edelleen vahvistamista. Myös itsearviointiraportissa tunnistetaan tarve kehittää

organisaatiouudistuksen jälkeen tukipalveluiden palautteen systemaattista keräämistä, käsittelyä ja hyödyntämistä sekä vahvistaa henkilöstön ja opiskelijoiden osallistumista palveluiden kehittämiseen.

Auditointihaastatteluiden mukaan tukipalveluista kerätään palautetta säännöllisesti opiskelijoilta ja henkilöstöltä, vaikka saadun palautteen määrässä on vaihtelua. Saaduista palautteista tehdään yhteenvedot, joita käsitellään opetuksen johtoryhmässä. Käsittelyn pohjalta päätetään kehittämistoimenpiteet, joiden toteuttamista myös seurataan. Palautetta käsitellään lisäksi yksiköissä. Myös hyvinvointipalveluissa kerätään palautetta palvelukäyntien jälkeen. Auditointihaastattelujen mukaan opetuksen johtoryhmä toimii keskeisenä foorumina, jossa tukipalveluiden kehittämistä, koulutuksen ohjausta ja palveluista saatua palautetta tarkastellaan yhdessä koulutuksen kanssa. Itsearviointiraportin mukaan ohjauksen kehittämistä koordinoi moniammatillinen ohjauksen tiimi, ja opiskelijavastaavien työtä tukevat OVA-koordinaattorit. Syksyllä 2025 toteutettu organisaatiouudistus on koonnut koulutuksen ohjauksen ja siihen liittyvät palvelut yhteiseksi tulosalueeksi, jonka tavoitteena on vahvistaa ohjauksen kokonaisuutta ja yhteistyötä.